

Berlini világlap Olaszországról.

A *Berliner Tageblatt* hétfői számából vesszük a következő szenzációs sorokat:

A *L'Illustration* egyik márciusi száma Bülow herceg arcképét hozta, amelyet egy szemfüles római fényképész a német követ-ségi palota, a Caffarelli-palota bejárata előtt vett fel. Bülow herceg, aki nyilvánvalóan iátogatába indul, huszár-egyenruhájában van, vállán a katonaköponyeg, fején a német huszárok prémkalpagja és — bizonyly a hivatalos látogatás utánra — egy kényelmesebb sapkát tart a kezében. Ez a kép Rostand Edmondot egy hosszú költemény megírására ihlette, amelynek velős rövidséggel „Bülow” a címe és a *L'Illustration* egy későbbi számában jelent meg. Csinos költemény és a mindig jelenlevő műsához intézett e kérdéssel kezdődik: „Láttad-e Bülowot az ő két sapkájával?” „Janusnak — így oktatja ki műsáját a „Cyrano” szerzője, — két arca, Poroszország követének pedig két sapkája van s ez egyre megy. A magas prémsapka fenyegető és kihívó, a posztósapka ellenben puha, simulékorty, szerény és lapos”. Egy Apolló-csemete játékos fantáziájával és egy kalapos mester szakértelmével mutat rá Rostand az ő költeményében erre a szerinte mélységes ellentétre.

Nemcsak azért érdemes e költeménynél időzni, mert jól esik az ének szárnyain a földről más szférákba menekülni, hanem azért is, mert Rostand hű megtéstitője a francia szellemnek. A „Cyrano” és „Aiglon” költője azt festi, mint teszi fel Bülow a prémsapkát, a „colbackot”, ha Rómában „fegyvereinkkel, ágyúinkkal” fenyegetőzik és mint használja a „casquettet” (a puha sapkát), mikor kacintásaival be akarja hálózni Salandrát és Sonnino-t.

A harcias sapkával a fején így szól Itáliához: „Mi vagyunk az erősek, a kemények — egy rugásunkkal beletaszítjuk az ósdi, elpuhult és szentimentális latin népeket a szláv ketrecbe”.

„Et l'Italie écoute, et s'étonne, Alors preste, L'homme ôte son Colback et dit: „Veux-tu Trieste?” (És Itália figyel és csodálkozik. Azután gyorsan Elteszi ez az ember a colbackját és mondja: Akarod [Triestet]?)

Azután megint föltette a herceg a casquettet, mind többet kínál, Itália azonban rá néz és hallgat, Ismét sapkát cserél és dühöng: „Félted márványszobraidat! A lilium könnyebben ellenáll a viharoknak, mint Róma a Zeppelineknek! Semmi sem marad meg Rómából! Így megy ez tovább, végre megkérdi Bülow a hallgatag Itáliától: „Hát hogy kell veled beszélni? és Itália ezt feleli: „Födetlen fővel!” („tête nue!”).

A diplomáciai iratváltásokban persze a római tárgyalások hasonlíthatatlanul józabbak, mint a költő alexandrinjaiban, amikor a sapkákban szimbólumot lát. Olaszország a szövetségi szerződés betűszerint megengedhető magyarázatából és oly más okokból kifolyólag, amelyekről valamikor még szó lesz, nem követte Németországot és Ausztria-Magyarországot a háboruba, majd többé-kevésbé direkt bizonyos birtokállományok új szabályozására van szükség. A hármasszövetségben megindultak a tárgyalások és olyan pontokban, amelyek

nekföött döntöknék, de egyuttal nagyon is kényeseknek tetszettek, körülbelül megvolt a megegyezés. Akkor azután kitűnt, hogy Olaszország messzibbre veti a tekintetét és anélkül, hogy talán mindenütt formális birtokigényekkel állott volna elő, más vidékekre és más partokra is átnézett. A tárgyalások akadozva folytak tovább, ugynevezett semleges megoldások merültek fel, ellenkövetelések támasztattak és eközben Oroszország kinyilatkoztatta, hogy az isztiai-dalmát tengerpartoktól a szláv népek nem zárhatók el, mire Londonban az olasz és szláv kívánságok közt megegyezést kerestek. Most, a kilencedik hónapban döntés előtt áll a dolog és angol és francia lapok szüntelenül azt hangoztatják, hogy Olaszországnak a háboruban való részvétele szilárdul el van határozva, amit az olasz kormány mindannyiszor gyorsan és szabályszerűen megcáfol.

„A tárgyalások be vannak fejezve”, — mondja ugyancsak nagy sietséggel, de el is sietve a *Temps*, — „a tárgyaló felek nem tudtak megegyezésre jutni, Olaszország összes fajtestvéreinek a felszabadítását követelte és az ész, a logika, a lelkiismeret Olaszországot azon liberális állatok mellé vezette, amelyeknek az igazságosságáról és humanitásról alkotott ideáljai ugyanolyanok, mint az övéi. Más nemzetek nem fognak habozni, szintén csatlakozni, az itt adott példa nagysága magával ragadja őket.” De vajjon bele fogja-e magát vetni ebbe a vértengerbe Olaszország, melynek régi kívánságai vérontás nélkül teljesedhetnek, azért, mert kívánságainak egy töredéke nem megy teljesedésbe? Vajjon Olaszország és mindazok a nemzetek, amelyekre a *Temps* céloz, nem érezték-e a lefolyó kilenc hónap alatt ennek az öldöklésnek minden borzalmát és vajjon vágyódnak-e azon könnyék és siralmak és minden borzalom után, amelyet ilyen háború magával hoz? Rostand az ő bőbeszédű költeményében Bülowot úgy szerepelteti, mint aki Róma szétronbolásával és műkincseinek az elpusztításával fenyegeti meg Olaszországot, bár nyilvánvaló, hogy Bülowtól ily gondolatok távol állanak. Ellenben ki nem veszi észre, hogy csakis azok sodorják veszélybe a Márkus-tér érintetlen szépségét és északi Olaszország művészeti örökségét, akik önző érdekekből a mozsarak háborújába akarják Olaszországot behajszolni?! És idegen vagy nonon kívül mit kínálnak neki jutalmul azokért a mérhetetlen áldozatokért?

Az olasz népnek magának kell legjobban tudnia, vajjon a csábító frázis fényét meg akarja-e fizetni vérrel és könnyel és vajjon vissza akarja-e utasítani azt a tekintélyes nyereséget, amihez békés eszközökkel juthat. Akít nem ragad magával az érdek vagy szenvedély, meg tudná-e érteni, ha az olasz államférfiak a biztos nyereséget kiengednék a kezükből és a bizonytalan hadiszerencse után futnának és felidéznék hazájukra a háború irtóztató nyomorúságait? A hízog behálózás művészetében persze mi nem fogjuk utolérhetni a párisi irodalmi férfiakat, akik jobban értenek hozzá, mint kell kecsesen uszályt hordozni. Jó lesz azonban, ha Olaszország nem bizakodik tulságosan a dalmati lantjátékban. Ha vonakodni fog ifjú népét az entente üdvéért feláldozni, akkor mihamar a

hálátlan perfid Itália lesz. Akkor Rostand bizonyára megereszt egy dühös panaszdalt, amelyben hiírdetni fogja, hogy Olaszország még mindig Machiavelli hazája. Akkor majd kitűnik, hogy Rostandnak van Janus-feje. — egyelőre födetlen fővel — tête nue — beszél Olaszországgal, mert minden reménysége még valóra válhatik. A várt alamizsna reményében még a kezében tartja a sapkáját...

A képviselőház ülése.

— Az indenmitási vita befejezése —

(Saját tudósítónktól.) Az indenmitásról szóló törvényjavaslat tárgyalásának negyedik és utolsó napja volt ma. Tudvalevő ugyanis, hogy a házszabályok értelmében a felhatalmazásról négy napnál tovább nem lehet tárgyalni és a mai nap folyamán csupán félóra hosszat beszélhettek a szónokok. A törvényjavaslat részletes tárgyalására és elfogadására került a sor, úgy, hogy ma végeztek az indenmitással és a tegnapelőtről, valamint a tegnapról visszamaradt kisebb jelentőségű financiaiis javaslatokkal, így a központi statisztikai hivatal jelentésével is.

Ami a Ház munkarendjét illeti erre vonatkozóan már most megállapítható, hogy a Ház holnap délelőtt ugyszólván formális ülést fog tartani, amennyiben ennek az ülésnek a napirendjén csupán a ma elfogadott törvényjavaslatok harmadszori olvasása szerepel.

A folyosón Apponyi Albert köré képződött nagyobb csoport, aki a lapokban tegnap megjelent és Olaszországról szóló interjújáról nyilatkozott. Elmondta, hogy a fordítás nem egészen tökéletes, van néhány mondata, amely teljesen értelmetlen. De az nem baj, mondotta mosolyogva, mert legalább egyszer életemben engem is mély értelműnek fog tartani a közönség. Apponyinak ezen szavai nagy derűtséget keltettek halgatóságá közt.

A munkapárti oldalon nagy meglepetést keltett Tisza István megjelenése. Tisza István tudvalevőleg tegnap utazott el s ma reggelre már váratlanul hazajött és az utazás fáradalmait meg sem látszanak rajta. Frissen ment végig a folyosón és vidáéman üdvözölte pártbíveit, akik Tiszának ezt a hangulatát a legjobb jelnek vették. Tisza tudniillik értesült az újabb nagy győzelmiünkről...

Az elnök féltizenegy óra után nyitotta meg az ülést és a mai vita első felszólalója Harkányi János báró kereskedelmi miniszter volt.

A miniszter azzal kezdte beszédét, hogy miután Tisza István gróf már válszolt Szerényi beszédére, a miniszterelnök beszéde után neki már könnyebb a helyzete, mert csak részletekérdésekre kell kiterjeszkedni. Az államvasutak igen nagy teljesítményeket vitt véghez. Az összes csapatszallításokat Magyarországon keresztül bonyolították le, eltekintve attól, hogy északtól délfele és megfordítva, a csapatszallítások az országon keresztül történtek kelet felé és Erdély felé is erős csapatszallítások voltak. Csak a legnagyobb elismeréssel lehet nyilatkozni azokról a teljesítményekről, amelyeket a magyar államvasutak tettek. (Zajos helyeslés.)

Báró Ghillány Imre földművelésügyi miniszter röviden reflektál a vita során elhangzott kifogásokra. Megállapítja, hogy eleinte a hatóságok tájékoztatlanságból követtek el ugyan hibákat, a rendszer maga azonban bevált és ezt kívánja követni továbbra is. A rekvirálásoknál és különösen a kifizetéseknel azért vette igénybe a Hitelbankot, mert az egyes hatóságok magától értetődőleg nem